శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
తతశ్చ పౌగండవయఃశ్రితౌ వ్రజే
బభూవతుస్తౌ పశుపాలసమ్మతౌ।
గాశ్చారయంతౌ సఖిభిఃసమం పదై -
ర్వృందావనం పుణ్యమతీవ చక్రతుః ॥ **1** ॥

తన్మాధవో వేణుముదీరయన్ వృతో
గోపైర్వృణద్భిఃస్వయశో బలాన్వితః।
పశూన్ పురస్కృత్య పశవ్యమావిశద్
విహర్తుకామఃకుసుమాకరం వనం ॥ **2** ॥

తన్మంజుఘోషాలిమృగద్విజాకులం
మహన్మనఃప్రఖ్యపయఃసరస్వతా।
వాతేన జుష్టం శతపత్రగంధినా
నిరీక్ష్య రంతుం భగవాన్ మనో దధే ॥ **3** ॥

స తత్ర తత్రారుణపల్లవశ్రియా
ఫలప్రసూనోరుభరేణ పాదయోః।
స్పృశచ్ఛిఖాన్ వీక్ష్య వనస్పతీన్ ముదా
స్మయన్నివాహాగ్రజమాదిపూరుషః ॥ **4** ॥

శ్రీభగవానువాచ
అహో అమీ దేవవరామరార్చితం
పాదాంబుజం తే సుమనఃఫలార్హణం।
నమంత్యుపాదాయ శిఖాభిరాత్మన -
స్తమోఽపహత్యై తరుజన్మ యత్కృతం ॥ **5** ॥

ఏతేఽలినస్తవ యశోఽఖిలలోకతీర్థం
గాయంత ఆదిపురుషానుపదం భజంతే।
ప్రాయో అమీ మునిగణా భవదీయముఖ్యా
గూఢం వనేఽపి న జహత్యనఘాత్మదైవం ॥ **6** ॥

నృత్యంత్యమీ శిఖిన ఈడ్య ముదా హరిణ్యః
కుర్వంతి గోప్య ఇవ తే ప్రియమీక్షణేన।
సూక్తైశ్చ కోకిలగణా గృహమాగతాయ
ధన్యా వనౌకస ఇయాన్ హి సతాం నిసర్గః ॥ **7** ॥

ధన్యేయమద్య ధరణీ తృణవీరుధస్త్వత్ -
పాదస్పృశో ద్రుమలతాః కరజాభిమృష్టాః।
నద్యోఽద్రయః ఖగమృగాః సదయావలోకై -
ర్గోప్యోఽంతరేణ భుజయోరపి యత్స్పృహా శ్రీః ॥ **8** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం వృందావనం శ్రీమత్ కృష్ణః ప్రీతమనాః పశూన్।
రేమే సంచారయన్నద్రేః సరిద్రోధస్సు సానుగః ॥ **9** ॥

క్వచిద్ గాయతి గాయత్సు మదాంధాలిష్వనువ్రతైః।
ఉపగీయమానచరితః స్రగ్వీ సంకర్షణాన్వితః ॥ **10** ॥

క్వచిచ్చ కలహంసానామనుకూజతి కూజితం।
అభినృత్యతి నృత్యంతం బర్హిణం హాసయన్ క్వచిత్ ॥ **11** ॥

మేఘగంభీరయా వాచా నామభిర్దూరగాన్ పశూన్ ।
క్వచిదాహ్వయతి ప్రీత్యా గోగోపాలమనోజ్ఞయా ॥ **12** ॥

చకోరక్రౌంచచక్రాహ్వభారద్వాజాంశ్చ బర్హిణః ।
అనురౌతి స్మ సత్త్వానాం భీతవద్ వ్యాఘ్రసింహయోః ॥ **13** ॥

క్వచిత్ క్రీడాపరిశ్రాంతం గోపోత్సంగోపబర్హణం ।
స్వయం విశ్రమయత్యార్యం పాదసంవాహనాదిభిః ॥ **14** ॥

నృత్యతో గాయతః క్వాపి వల్గతో యుధ్యతో మిథః ।
గృహీతహస్తౌ గోపాలాన్ హసంతౌ ప్రశశంసతుః ॥ **15** ॥

క్వచిత్ పల్లవతల్పేషు నియుద్ధశ్రమకర్శితః ।
వృక్షమూలాశ్రయః శేతే గోపోత్సంగోపబర్హణః ॥ **16** ॥

పాదసంవాహనం చక్రుః కేచిత్తస్య మహాత్మనః ।
అపరే హతపాప్మానో వ్యజనైః సమవీజయన్ ॥ **17** ॥

అన్యే తదనురూపాణి మనోజ్ఞాని మహాత్మనః ।
గాయంతి స్మ మహారాజ స్నేహక్లిన్నధియః శనైః ॥ **18** ॥

ఏవం నిగూఢాత్మగతిః స్వమాయయా
గోపాత్మజత్వం చరితైర్విడంబయన్ ।
రేమే రమాలాలితపాదపల్లవో
గ్రామ్యైః సమం గ్రామ్యవదీశచేష్టితః ॥ **19** ॥

శ్రీదామా నామ గోపాలో రామకేశవయోః సఖా ।
సుబలస్తోకకృష్ణాద్యా గోపాః ప్రేమ్ణేదమబ్రువన్ ॥ **20** ॥

రామ రామ మహాబాహో కృష్ణ దుష్టనిబర్హణ ।
ఇతోఽవిదూరే సుమహద్ వనం తాలాలిసంకులం ॥ **21** ॥

ఫలాని తత్ర భూరీణి పతంతి పతితాని చ।
సంతి కింత్వవరుద్ధాని ధేనుకేన దురాత్మనా ॥ **22** ॥

సోఽతివీర్యోఽసురో రామ హే కృష్ణ ఖరరూపధృక్।
ఆత్మతుల్యబలైరన్యైర్జ్ఞాతిభిర్బహుభిర్వృతః ॥ **23** ॥

తస్మాత్ కృతనరాహారాద్ భీతైర్నృభిరమిత్రహన్।
న సేవ్యతే పశుగణైః పక్షిసంఘైర్వివర్జితం ॥ **24** ॥

విద్యంతేఽభుక్తపూర్వాణి ఫలాని సురభీణి చ।
ఏష వై సురభిర్గంధో విషూచీనోఽవగృహ్యతే ॥ **25** ॥

ప్రయచ్ఛ తాని నః కృష్ణ గంధలోభితచేతసాం।
వాంఛాస్తి మహతీ రామ గమ్యతాం యది రోచతే ॥ **26** ॥

ఏవం సుహృద్వచః శ్రుత్వా సుహృత్ప్రియచికీర్షయా।
ప్రహస్య జగ్మతుర్గోపైర్వృతౌ తాలవనం ప్రభూ ॥ **27** ॥

బలః ప్రవిశ్య బాహుభ్యాం తాలాన్ సంపరికంపయన్।
ఫలాని పాతయామాస మతంగజ ఇవౌజసా ॥ **28** ॥

ఫలానాం పతతాం శబ్దం నిశమ్యాసురరాసభః।
అభ్యధావత్ క్షితితలం సనగం పరికంపయన్ ॥ **29** ॥

సమేత్య తరసా ప్రత్యగ్ ద్వాభ్యాం పద్భ్యాం బలం బలీ।
నిహత్యోరసి కాశబ్దం ముంచన్ పర్యసరత్ ఖలః ॥ **30** ॥

పునరాసాద్య సంరబ్ధ ఉపక్రోష్టా పరాక్ స్థితః।
చరణావపరౌ రాజన్ బలాయ ప్రాక్షిపద్ రుషా ॥ **31** ॥

స తం గృహీత్వా ప్రపదోర్భ్రామయిత్వైకపాణినా।
చిక్షేప తృణరాజాగ్రే భ్రామణత్యక్తజీవితం ॥ **32** ॥

తేనాహతో మహాతాలో వేపమానో బృహచ్ఛిరాః।
పార్శ్వస్థం కంపయన్ భగ్నః స చాన్యం సోఽపి చాపరం ॥ **33** ॥

బలస్య లీలయోత్సృష్టఖరదేహహతాహతాః।
తాలాశ్చకంపిరే సర్వే మహావాతేరితా ఇవ ॥ **34** ॥

నైతచ్చిత్రం భగవతి హ్యనంతే జగదీశ్వరే।
ఓతప్రోతమిదం యస్మింస్తంతుష్వంగ యథా పటః ॥ **35** ॥

తతః కృష్ణం చ రామం చ జ్ఞాతయో ధేనుకస్య యే।
క్రోష్టారోఽభ్యద్రవన్ సర్వే సంరబ్ధా హతబాంధవాః ॥ **36** ॥

తాంస్తానాపతతః కృష్ణో రామశ్చ నృప లీలయా।
గృహీతపశ్చాచ్చరణాన్ ప్రాహిణోత్తృణరాజసు ॥ **37** ॥

ఫలప్రకరసంకీర్ణం దైత్యదేహైర్గతాసుభిః।
రరాజ భూః సతాలాగ్రైర్ఘనైరివ నభస్తలం ॥ **38** ॥

తయోస్తత్ సుమహత్ కర్మ నిశామ్య విబుధాదయః।
ముముచుః పుష్పవర్షాణి చక్రుర్వాద్యాని తుష్టువుః ॥ **39** ॥

అథ తాలఫలాన్యాదన్ మనుష్యా గతసాధ్వసాః।
తృణం చ పశవశ్చేరుర్హతధేనుకకాననే ॥ **40** ॥

కృష్ణః కమలపత్రాక్షః పుణ్యశ్రవణకీర్తనః।
స్తూయమానోఽనుగైర్గోపైః సాగ్రజో వ్రజమావ్రజత్ ॥ **41** ॥

తం గోరజశ్ఛురితకుంతలబద్ధబర్హ-
వన్యప్రసూనరుచిరేక్షణచారుహాసం।
వేణుం క్వణంతమనుగైరనుగీతకీర్తిం
గోప్యో దిదృక్షితదృశోఽభ్యగమన్ సమేతాః ॥ **42** ॥

పీత్వా ముకుందముఖసారఘమక్షిభృంగై -
స్తాపం జహుర్విరహజం వ్రజయోషితోఽహ్నా।
తత్సత్కృతిం సమధిగమ్య వివేశ గోష్ఠం
సవ్రీడహాసవినయం యదపాంగమోక్షం ॥ **43** ॥

తయోర్యశోదారోహిణ్యౌ పుత్రయోః పుత్రవత్సలే।
యథాకామం యథాకాలం వ్యధత్తాం పరమాశిషః ॥ **44** ॥

గతాధ్వానశ్రమౌ తత్ర మజ్జనోన్మర్దనాదిభిః।
నీవీం వసిత్వా రుచిరాం దివ్యస్రగ్గంధమండితౌ ॥ **45** ॥

జనన్యుపహృతం ప్రాశ్య స్వాద్వన్నముపలాలితౌ।
సంవిశ్య వరశయ్యాయాం సుఖం సుషుపతుర్వ్రజే ॥ **46** ॥

ఏవం స భగవాన్ కృష్ణో
వృందావనచరః క్వచిత్।
యయౌ రామమృతే రాజన్
కాలిందీం సఖిభిర్వృతః ॥ **47** ॥

అథ గావశ్చ గోపాశ్చ నిదాఘాతపపీడితాః।
దుష్టం జలం పపుస్తస్యాస్తృషార్తా విషదూషితం ॥ **48** ॥

విషాంభస్తదుపస్పృశ్య దైవోపహతచేతసః।
నిపేతుర్వ్యసవః సర్వే సలిలాంతే కురూద్వహ ॥ **49** ॥

వీక్ష్య తాన్ వై తథా భూతాన్ కృష్ణో యోగేశ్వరేశ్వరః।
ఈక్షయామృతవర్షిణ్యా స్వనాథాన్ సమజీవయత్ ॥ **50** ॥

తే సంప్రతీతస్మృతయః సముత్థాయ జలాంతికాత్।
ఆసన్ సువిస్మితాః సర్వే వీక్షమాణాః పరస్పరం ॥ **51** ॥

అన్వమంసత తద్ రాజన్ గోవిందానుగ్రహేక్షితం ।
పీత్వా విషం పరేతస్య పునరుత్థానమాత్మనః ॥ **52** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే ధేనుకవధో నామ పంచదశోఽధ్యాయః ॥